

Sygn. akt III U 467/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Józef Pawłowski

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Ewelina Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2016 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy K. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania K. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 25 maja 2016 r., **znak:** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy K. D. prawo do emerytury, w ustawowej wysokości, począwszy od dnia 2 maja 2016 r.

Sygn. akt III U 467/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 września 2016 r.

Decyzją z dnia 25 maja 2016r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy K. D. prawa do emerytury.

W podstawie prawnej organ rentowy powołał ogólnie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015, poz. 748) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej w związku z § 4 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów ubezpieczonemu, urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. emerytura przysługuje, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek

o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,

- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 1 stycznia 1999 r., osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn,

w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zakład odmówił przyznania emerytury, ponieważ na dzień wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej nie został udowodniony wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył w dniu 14 czerwca 2016r. wnioskodawca K. D., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji

przez przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Skarżący wskazał, iż już od 11.01.1979r., aż do 2000r. pracował w tym samym zawodzie.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Organ rentowy wskazał, iż zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy

w szczególnych warunkach 14 lat, 6 miesięcy i 19 dni, natomiast wyliczył

z tego stażu okres zasiłków chorobowych po dniu 14.11.1991r. w ilości 5 miesięcy i 13 dni.

Sąd Okręgowy w Przemyślu

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca K. D., urodzony (...), w dniu 4 kwietnia 2016 r. złożył wniosek o emeryturę, zaznaczając jednocześnie, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Do wniosku przedłożył dokumentację potwierdzającą przebieg jego zatrudnienia, w tym m.in.: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 5.03.2004r. potwierdzające, iż wnioskodawca w okresie od 1.01.1984r. do 31.01.2000r. był zatrudniony w (...) Spółdzielni (...) w R. i w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych na stanowisku elektromechanik akumulatorowy wymienionym w wykazie A, dział XIV poz. 13 pkt 1.

W aktach organu rentowego zalegało świadectwo pracy z dnia

30 grudnia 1983r. wystawione przez Spółdzielnię (...)

w P., z którego wynika, iż wnioskodawca był zatrudniony w tym zakładzie pracy od dnia 11.01.1979r. do 31.12.1983r. na stanowisku mechanik samochodowy.

Ustalony przez organ rentowy wymiar okresów składkowych, nieskładkowych oraz uzupełniających wykazanych przez wnioskodawcę na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 27 lat, 3 miesięcy i 13 dni, natomiast staż w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 6 miesiące i 19 dni – po odliczeniu urlopów bezpłatnych i zasiłków chorobowych.

Decyzją z dnia 25 maja 2016r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury.

Dowód :

- wniosek o emeryturę z dnia 4.04.2016r.,

- świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dnia 5.03.2004r. wystawione przez (...) Spółdzielnię (...) w R.,

- świadectwo pracy z dnia 30.12.1983r. wystawione przez (...) w P.,

- decyzja ZUS O/R. z dnia 25.05.2016r.

w aktach organu rentowego.

Sąd ustalił, że wnioskodawca K. D. w okresie od dnia 11.01.1979r. do 31.12.1983r. był zatrudniony w Spółdzielni (...) w P. na stanowisku elektryk samochodowy.

Wnioskodawca zajmował się akumulatorami tj. m.in. ładowaniem akumulatorów, regeneracją akumulatorów, dolewał elektrolitu, kwasu. Praca była ciężka - w oparach kwasu, wnioskodawca posiadał ubrania kwasoodporne. Od czasu do czasu wnioskodawca pracował przy naprawach instalacji elektrycznych w samochodach, jednak generalnie pracował przy obsłudze akumulatorów. W Spółdzielni (...) było 100 samochodów ciężarowych.

(...) podlegało przekształceniu i część pracowników przeszła do (...) Spółdzielni (...) w R. m.in. wnioskodawca, gdzie wykonywał on te same czynności na stanowisku elektromechanik akumulatorowy.

Wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Dowód :

- zeznania świadków: - R. H. – k. 21,

- Z. K. – k. 21,

- zeznania wnioskodawcy K. duczymińskiego – k. 21.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz w aktach osobowych wnioskodawcy, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał ponadto dowody z zeznań świadków R. H. i Z. K., którzy pracowali razem z wnioskodawcą w Spółdzielni (...), dlatego też znali zakres obowiązków wnioskodawcy, jak i rzeczywisty rodzaj jego pracy oraz jej warunki.

Sąd za wiarygodne źródło ustaleń faktycznych uznał również dowód z przesłuchania wnioskodawcy. Zeznania te precyzują m.in. przedłożone świadectwa pracy poprzez uściślenie, jakiego rodzaju prace i na jakim stanowisku wykonywał wnioskodawca w okresie będącym przedmiotem badania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy K. D. zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja wydana bowiem została w oparciu o niedostateczne ustalenia faktyczne, a w konsekwencji z naruszeniem prawa.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 887), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. na dzień 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat

- dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl przepisu art. 184 ust. 2 cyt. Ustawy emerytura, o której mowa powyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3 zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym, niż określony w art. 27 pkt. 1 ustawy (co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32 cyt. ustawy).

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z przepisem § 4 ust. 1 tego rozporządzenia, pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny (który dla mężczyzn wynosi 60 lat), ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy (25 lat dla mężczyzn), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych

w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy

w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Bezsporne jest, że wnioskodawca K. D. wykazał, iż ukończył 60 lat oraz posiada 25 lat okresów składkowych, nieskładkowych

i uzupełniających. Organ rentowy przyjął również, iż wnioskodawca wykazał staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 6 miesięcy i 19 dni.

Istotą sporu w niniejszej sprawie była zatem kwestia ustalenia, czy wnioskodawca K. D. przepracował co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a okres ten przypadał przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Na podstawie zgromadzonego materiału Sąd przyjął, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne, a jego żądanie co do zmiany zaskarżonej decyzji zasługuje na uwzględnienie.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca K. D. będąc zatrudnionym w Spółdzielni (...) od 11.01.1979r. do 31.12.1983r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy akumulatorach na stanowisku elektryka samochodowego.

Charakter pracy wnioskodawcy wykonywanej we wskazanym zakładzie pracy w pełni odpowiadał pracom w szczególnych warunkach wymienionym w wykazie A, dział XIV (prace różne), pozycja 13 (prace w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych) stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowadniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym również zeznaniami stron i świadków.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. (III UZP 48/84 LEX nr 14630) wskazał również, iż w świetle 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) zakład pracy wydaje zaświadczenie o zatrudnieniu w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji, natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody.

W związku z powyższym Sąd uznał, iż wnioskodawca wykazał ponad 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach przypadający na dzień 1 stycznia 1999 r. i spełnia pozostałe przesłanki do nabycia prawa do emerytury przewidziane w przepisie art. 32 w związku z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Na marginesie podkreślić wypada, iż organ rentowy bezzasadnie wyłączył ze stażu pracy w warunkach szczególnych okresy zwolnień lekarskich wnioskodawcy po dniu 14 listopada 1991 r. - łącznie 5 miesięcy i 13 dni przypadające na okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Spółdzielni (...) w R..

Wyłączając ze stażu pracy w szczególnych warunkach okresy zwolnień lekarskich odwołującej przypadające po dniu 14 listopada 1991 r. organ rentowy kierował się treścią art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowi, że przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Stanowisko organu rentowego oparte jest, w ocenie Sądu, na błędnym rozumieniu wzajemnego powiązania art. 184 i art. 32 ust. 1a cytowanej ustawy i pozostaje w sprzeczności z orzecznictwem Sądu Najwyższego.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko SN wyrażone m.in. w uchwale z dnia 27 listopada 2003 r., III UZP 10/03, w myśl której, do okresu pracy w szczególnych warunkach, o jakich mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania tego stosunku pracy, przypadające po dniu wejścia w życie

ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw.

W wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09 (OSNP 2011/19-20/260) Sąd Najwyższy stwierdził natomiast, że osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających

z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004 r. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z 13 lipca 2011 r.,

I UK 12/11, uznając, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego

w art. 184 okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. Sąd ten określając wzajemny stosunek przepisów art. 184 ustawy

o emeryturach i wprowadzonego później (od 1 lipca 2004 r.) art. 32 ust. 1a stwierdził, że art. 184 stanowi samodzielną podstawę nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, do którego nie mają zastosowania ograniczenia wynikające z dodanego z dniem 1 lipca 2004 r. art. 32 ust. 1a, wyłączającego pewne okresy (niewykonywania pracy, za które pracownik po dniu 14 listopada 1991 r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa) ze stażu pracy w szczególnych warunkach. Oznacza to de facto, że ubezpieczonemu nabywającemu prawo do emerytury na podstawie art. 184, tak jak w przypadku odwołującego, nie wyłącza się ze szczególnego stażu pracy, okresu pobytu na zasiłku chorobowym.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Z powołanych względów Sąd orzekł o przyznaniu wnioskodawcy prawa do emerytury począwszy od (...) tj. od ukończenia 60 roku życia.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., związku z powołanymi wyżej przepisami prawa Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.